

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.**VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.**Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Om den Achturendag. — Een Hervormer.
— Rente. — 3 October. — Een antwoord aan Van der
Goes. II. — Economische Kroniek: De Beurs voorheen
en thans. — Vrouwenrubriek: Wat wij te doen hebben.
— Uit de Vakbeweging: de Verscherping der klassetegen-
stellingen en de Vakverenigingen. — Nog eens Jeugd-
organisatie. — Van de Afdelingen. — Rektifikatie. —
Van het Partijbestuur. — Advertentiën.

Van de Administratie.

De Postkwitanties zijn verzonden. Men legge het bedrag
(45 cent) gereed.

Enkele complete Tweede Jaargangen zijn nog verkrijg-
baar à f 1.60. De 1e jaargang is uitverkocht.

Om den Achturendag.

Het kan in de wereld raar samenvallen. Juist nu
we lezen, dat het bestuur der S. D. A. P. met het
Vakverbond wil gaan confereeren over de mislukte
agitatie voor den 10 uren dag, komt het bericht uit
Warschau van een zegerijke overwinning van den
8 uredag.

Misschien zullen beide organisaties nog wel allerlei
pogingen in 't werk willen stellen, de 10 uren-actie
nieuw leven in te blazen. Mogelijk hebben ze nog
niet begrepen, dat deze leus, een laten vallen van
de internationale, geen arbeidersmassa vaardig maakt,
ze niet tot strijden brengt. Dat slechts de leuzen
van het wereldproletariaat dit vermogen en men den
internationalen weg niet straffeloos verlaat.

Hopen we dat de moed en zelfverloochening in
Russisch Polen voor dien eisch betoond, zij het al
niet de leiding, dan toch een deel onzer arbeiders
tot het inzicht zal brengen, dat internationale leuzen
nog iets anders zijn dan een klank, dat zij uitdruk-
king geven, aan den bewusten, van inzicht getui-
genden wil van het gansche proletariaat.

De reeds zoo dikwijls doodverklaarde arbeidersbe-
weging in Russisch Polen heeft een overwinning te
boeken, die onder de tegenwoordige omstandigheden
inderdaad van bijzondere betekenis is: De metselaars
in Warschau hebben een uitsluiting, waardoor men hen
dwingen wilde den 8 uredag prijs te geven, afgeslagen.

Na de groote politieke werkstaking van 1905
weigerden de metselaars consequent, langer dan 8
uren daags te werken. In Juli 1906 kwam dan ook
een overeenkomst tot stand, waarbij de achturendag
voor de bouwvakpatroons erkend werd en een uurloon
van 25 tot 35 kopeken (30 tot 42 cent) vastgesteld.
Ook een ander deel dier overeenkomst noodigt ons
uit, eenige meerdere mededeelingen van dien strijd,
die we aan de *Vorwärts* ontleenen, te doen. In
Warschau had het systeem der werkbazen de ergste
gevolgen gehad, de werkbazen slechts stelden arbeiders
aan, die zij, «inkochten», maakten de meest
willekeurige kortingen op het loon, vervalschten de
loonlijsten, het loon werd in kroegen uitbetaald, welker
kroegbazen cijnspflichtig waren aan de werkbazen,
het meest infame truckstelsel was in zwang. Het
vermoordende systeem der «voorwerkers», die door
premies en brandewijn werden aangespoord, als
razenden te werken, om daardoor de andere metse-
laars te dwingen, hun uiterste krachten in te spannen,
behoorde bij dit stelsel.

Dit hield op, doordat de arbeiders medebenoemingsrecht
van deze voorwerkers eischten. Natuurlijk ging dit
allemaal niet even zachtzinnig toe en menige
werkbaas, die den goeien ouwen tijd niet vergeten

kon, moest gedwongen worden zich in de nieuwe
vormen te voegen.

Er werd zeer weinig gebouwd. Oorzaak daarvan
was echter voor het geringste deel de achturendag,
doch de crisis eenerzijds en de verminderende be-
volking anderzijds. Vooreerst verliet de bourgeoisie
in groot aantal de stad uit vrees voor de revolutie
en bovendien verlieten vele werklooze arbeiders haar
om elders werk te zoeken. Er stonden dus veel
woningen leeg en de lust tot bouwen was gering,
terwijl nog duizenden werden gevangen gezet of
verbannen. Trouwens het kapitaal ontbrak ook, want
het crediet was in deze revolutietijden verdwenen.

In 1908 begon men weer meer te bouwen. De
ondernemers dachten gemakkelijk arbeiders te vinden,
die op mindere voorwaarden zouden willen werken,
want 't aantal werklozen was groot en de politie
had de leiders der vakbeweging gevangen genomen,
de geheime organisaties vernietigd, en de kassen in
beslag genomen.

Maar het bijna ongelooflijke geschiedde. In weerwil
der verschrikkelijke ellende, ondanks het gebrek aan
vast aaneengesloten organisaties, stonden de metse-
laars pal. Zij stemden ten slotte een loonsvermindering
toe tot 25 à 30 kopeken, maar zij weigerden beslist,
ook maar 8½ uur te werken.

In den zomer van dat jaar begon een goed over-
legde campagne der ondernemers, een soort obstructie:
men zette zoo weinig mogelijk arbeiders aan 't werk,
om 't leger der werklozen kunstmatig te vergrooten.
Het hielp niet; de arbeiders werkten om beurten of
gingen tijdelijk naar de provinciesteden, waar ze zich
bereid verklaarden 9 uur te werken. Toen volgde
16 Augustus de uitsluiting met den eisch van den
9 uren dag. En nogmaals gebeurde het ongelooflijke,
onder de half verhongerde en uitgeputte metselaars
was er geen dozijn te vinden, dat niet solidair bleek.
De laatste hoop der ondernemers, een wettelijk toe-
gelaten vereeniging, die had mogen blijven bestaan,
verdween zelfs in rook. Ook deze was zelfs solidair,
ze werd ontbonden en de leiding gevangen gezet.

Zonder eenige wezenlijke organisatie hielden de
metselaars stand.

Hun argumenten waren eenvoudig en klaar: Omdat
er werkloosheid heerscht, staan wij op den achturendag,
opdat zooveel mogelijk arbeiders werk zullen vinden;
laten we dezen eisch vallen, dan is alles verloren.

Allen, die in de jaren der revolutie onder duizenden
gevaaren onvermoeid en onvervaard den Poolschen
arbeiders de beginselen der sociaal-democratische
taktiek en den economischen strijd hebben gepropa-
gandeerd, kunnen trotsch zijn op hun arbeid en
wanneer deze tijding doordringt in de gevangenissen
en de sneeuwsteppen van Siberië, zal er een straal
van vreugde lichten in de harten der slachtoffers van
den proletarischen bevrijdingskamp.

En onze Nederlandsche arbeidersklasse mag en
moet er uit leeren, dat het verlaten dier oude banen,
het propageeren dier oude stellingen, door het revisi-
onisme zoo vaak tot frases verklaard, wil zeggen
een vermindering van strijdkracht. Het wetenschap-
pelijk socialisme dat inzicht brengt ook in den moei-
lijksten strijd geeft slechts strijdensmoed en ver-
trouwen in de eindelijke overwinning niet alleen,
doch ook in een kamp als deze.

De Warschauwer metselaars hebben den strijd
gewonnen, den strijd voor hunnen, doch ook voor
onzen achturendag.

C.

Een Hervormer.

De vrijz.-dem. oud-minister Veegens heeft het
gehad, in de Vragen des Tijds, over de toekomst
der vrijzinnigen. En hij verwijt daarbij zijn partij-
genooten dat ze zoo vaak (?) de sociaaldemokraten,
steunen. Immers, zoo zegt hij ongeveer, deze kunnen
onmogelijk ernstige voorstanders van sociale her-
vormingen zijn, omdat ze beseffen dat deze het be-
staande stelsel versterken. Wat zal menig kapitalist
gelachen hebben, bij het lezen van deze oude-wijven-
praat!

Als sociale hervormingen het bestaande stelsel,
het kapitalisme versterkten — dan zouden de heeren
er heel wat scheutiger mee zijn! Neen, wij weten
dat het juist andersom is. Dat de bezittende klassen
zich zoo hardnekkig tegen alle hervormingen ver-
zetten, is nog niet zoozeer omdat ze geld kosten.
Veel meer is het, omdat zij zeer goed begrijpen,
dat elke verbetering in de positie van de arbeidende
klasse, haar weerbaarder maakt in den klassenstrijd.
De vrijzinnig-democratische partij voelt dit zoo goed
als iedere andere en zij ijvert dan ook heelemaal
niet voor sociale hervormingen. De eenige her-
vormingen waarmede het haar ernst is, zijn kleine
veranderingen in belastingregeling, in salarissen en
pensioenen, in middelbaar onderwijs, in het proces-
recht enz., waarmede niet de arbeider, maar het deel
der middenstand, dat de vrijz. dem. vertegenwoor-
digen, gebaat zijn.

Teekenend is het dan ook, dat de heer Veegens
in hetzelfde stuk de liberalen hun demagogisch ge-
roep om staatspensioneering verwijt. Dat program-
punt, zegt hij, moesten ze aan de soc.-dem. over-
laten. Voor zoover de heer V. aan de liberalen
kiezersmisleiding met de niet ernstige pensioenleus
verwijt, voor zóóver heeft hij schoon gelijk. Maar...
als hervormingen het kapitalisme zoozeer versterken,
waarom dan die dringend noodige hervorming zoo
beslist verworpen?

Omdat de heer Veegens, als hij 't niet *wiet*, dan
toch *voelt*, dat hervormingen niet het kapitalisme,
maar de arbeidersklasse versterken — en omdat hij
dat niet wil. De heer V. had dichter bij huis een
partij kunnen vinden, die de kiezers met beloften
misleidt — al is 't niet zóó brutaal als met die van
staatspensioenen.

Hervormingen, echte tenminste, geeft de bour-
geoisie niet meer — tot het proletariaat ze met
geheel andere machtsmiddelen af weet te dwingen.
Dat is de schijnbaar onplezierige boodschap, die wij
brengen.

Het zou ons veel meer dank geven, als we met
de S. D. A. P. gouden bergen in 't vooruitzicht
stelden. Maar onze taak is de arbeiders de waar-
heid te zeggen, hoe die ook klinkt.

Schijnhervormingen — die zullen blijven komen.
Verzekeringswetten, waarbij de arbeiders hun zieken-
geld of pensioen zelf mogen betalen, in contributiën
en indirecte belastingen. Als ze niet nog bovendien
belast worden met de salarissen van het leger van
ambtenaartjes, dat elke verzekeringswet noodig maakt.
Het zal onze taak zijn, voor de arbeiders den waren
aard van zulke hervormingen te ontmaskeren.

En inmiddels gaan wij voort hun den weg te
wijzen tot de overwinning van het kapitalisme, een
weg die allereerst leidt tot de verovering van het
algemeen kiesrecht.

v. S.

Rente.

Goud is een wonderlijk ding, schreef Columbus uit de nieuw ontdekte Amerikaansche eilanden, men kan daarmee zelfs de zielen in 't paradijs brengen. En toch heeft hij de wonderlijkste eigenschap van het goud niet eens gekend. Wat de vrome wereldontdekker verbaasde, was nog niets anders dan de rol die 't goud in de eenvoudige warenproductie vervulde, zijn rol als geld, als algemeene waar, waartegen men alles ruilen kan, waarvoor men alles koopen kan, zelfs den zegen van den priester en de voorspraak der heiligen.

Veel wonderlijker is echter de eigenschap van het geld, rente te geven. 't Is waar, wat men elken dag waarneemt, wordt als iets van zelf sprekends beschouwd en men denkt er niet meer aan, wat voor wonderlijks er toch in steekt. Elk kind dat zijn spaarpenningen op de spaarbank brengt, weet reeds, dat geld rente geeft, alle menschen beschouwen dat als iets natuurlijks en eerst als ze er nauwkeuriger over nadenken, komt 't tot hun bewustzijn, hoe buitengewoon het toch eigenlijk is, dat het doode metaal goud zich voordoet als een levend wezen, dat ook zijns gelijken voortbrengt. Wel is waar krijgt het als zoodanig een nieuwen naam: kapitaal; en door dezen nieuwen naam schijnt de mystieke eigenschap voldoende verklaard: kapitaal draagt rente, anders heet het geen kapitaal. Maar ten slotte is kapitaal toch niets anders dan geld; alle geld kan als kapitaal optreden en krijgt dan zijn jaarlijksche interest.

Daarom moet het de wereld in. Wordt het geld op de manier van de vroegere huismoeder in een oude kous weggestopt, dan vermeerdert het zich niet. Het moet op de bank gebracht worden en de bank kan het ook niet in haar vuurvaste kluis laten liggen, maar moet het verder geven. Het moet in ondernemingen gestoken worden, in de warentcirculatie en de productie gebuikt worden. Dan vertoont zich het verschijnsel, dat het elken keer, als het weder te voorschijn komt, toegenomen is. In deze wereld der warenproductie en van den ruil ligt een goudmijn, waaruit een aanwending van kapitaal steeds meer goud te voorschijn weet te lokken. 't Spreekt van zelve, dat daarmee geen goudmijn in den letterlijken zin van het woord bedoelt wordt, zooals b.v. de Zuid-Afrikaansche mijnen — doch in figuurlijken zin, als bron van rijkdom.

Deze goudmijn is zooals bekend de menschelijke arbeidskracht. De arbeidskracht brengt dagelijks meer waarde voort, dan ze zelf voor haar onderhoud nodig heeft. De kapitaalbezitter, die deze arbeidskracht koopt, gaat het precies alsof hij een werkelijke goudmijn aan het werk heeft, die hem meer geld opbrengt dan hij voor het graven betalen moet. Gelijk de mijnbezitter zijn goudmijn uitbuit, zoo buit de kapitalist de door hem gekochte arbeidskracht uit, doordat ze hem meer opbrengt dan hij er voor besteden moet.

Deze vergelijking toont, dat in het woord uitbuiting zelf geen veroordeeling of aanklacht opgesloten behoeft te liggen. Ze drukt eenvoudig het feit uit, dat de arbeidskracht van het geheele proletariaat voor de gezamenlijke kapitaalbezitters hetzelfde is, als een goudmijn of een andere natuurschat voor zijn bezitter, de bron van steeds toenemende rijkdom. Daarom duikt het kapitaal steeds door meerwaarde vergroot uit de productie op; daarom draagt het goud rente, en krijgt ieder, die zijn geld in de productie steekt, zijn aandeel naar verhouding in den voortdurenden goudstroom, die uit de handen der arbeidende proletariërs vloeit.

De kapitalistische productie, de productie door middel van gekochte arbeidskracht, heeft alleen het rente geven tot een natuurlijke eigenschap van het goud gemaakt. Dat wil niet zeggen, dat voorheen kapitaal en rente onbekende dingen waren. Maar ze droegen in den voorkapitalistischen tijd een ander karakter. Ook bij de eenvoudige warenproductie ook in de middeleeuwen kwam het voor, dat een handwerker, die door arbeid met zijn eigen productiemiddelen in zijn levensonderhoud voorzag, door een ongeluk geld nodig had en bereid was daarvoor rente te betalen. Maar hij bezat geen goudmijn, waaruit hij zijn bezit vermeerderde. De rente moest hij uit zijn vaste bezit, zijn productiemiddelen betalen, hij werd dus armer. Het rentenemen moest dus noodzakelijk als roof op den producent beschouwd worden; alle rente heette woeker, de kapitalist was de woekeraar, die ieder te gronde richtte, die in zijn klauwen geraakte.

Deze toestanden komen in de wetenschappelijke leerstellingen van dien tijd duidelijk tot uitdrukking. De kerk verbood het rentenemen als zondig. Bij Thomas van Aquino en andere kerkelijke schrijvers wordt aangevoerd, dat het geld als zoodanig onvrucht-

baar is; dat het derhalve ongeoorloofd is iets boven het geleende te nemen, daar dit dan van anderer arbeidafgenomen zou zijn. Zoomin als men den wijn en het gebruik van den wijn afzonderlijk kan verkoopen, zoomin kan men boven het geleende geld een prijs voor het gebruiken van dat geld eischen; want het gebruik van geld ligt juist in het verbruiken of in het uitgeven.

Moderne burgerlijke schrijvers behandelen deze argumenten, evenals het verbod van rentenemen door de kerk, als een domheid, als gebrek aan wetenschappelijk inzicht, dat op dezelfde wijze en tegelijkertijd met alle middeleeuwsche onwetendheid voor het licht der wetenschap heeft moeten wijken. En toch moet het iedereen, die niet in kapitalistische vooroordeelen bevangen is, in het oog vallen, hoe precies deze argumenten met de werkelijke verhoudingen in overeenstemming waren. In dien tijd was inderdaad het geld op zichzelf onvruchtbaar, was de rente een roof van vreemden arbeid en bestond het gebruik van geld alleen daarin dat er voor gekocht werd wat men voor eigen gebruik nodig had.

Naarmate de werkelijke verhoudingen veranderden, veranderden ook de theoretische opvattingen. De oude argumenten verloren hunne kracht, omdat zij hun werkelijke geldigheid verloren. Waar de ideologische geschiedschrijving slechts een strijd van abstracte beschouwingen en theoretische argumenten ziet, komt in werkelijkheid een nieuwe machtige klasse op, die voor haar gerechte en ethische opvattingen vecht en ze propageert. Toen Molineus in de 16e en Salmasius in de 17e eeuw de kanonieke leer bestreden en de rechtmatigheid van het rentenemen verdedigden omdat geld, als het goed wordt gebruikt, even vruchtbaar is als een akker, dan spraken zij daarmee het wezen van een nieuw ontstaande productiewijze uit. Het geld was vruchtbaar geworden; het kapitaal had de goudmijn ontdekt, waaruit het zich kon vermeederen. De kapitalist was niet zooals vroeger de gehate parasiet van de producenten, maar hij was zelf producent geworden. Niet buiten de productie, maar door middel van de produktie verrijkte hij zich. Daarmee kreeg het geldleenen en het rentenemen een geheel ander aanzien. Wie nu geld leent doet het niet uit nood of verlegenheid, maar omdat hij daarmee winst hoopt te behalen. Hij wordt niet armer, maar rijker. Wie hem geld geeft is niet de woekeraar, die hem de vrucht van zijn arbeid wil ontnemen, maar de handelsvriend, die hem in staat stelt groote winsten te maken en daarom met recht op een deel van de buit aanspraak mag maken.

A. P.

3 October.

Dat is de dag van Leidens ontzet, het keerpunt in de geschiedenis dier burgerlijke revolutie, die de tachtigjarige oorlog genoemd wordt. Alle reden dus voor de Leidsche bourgeoisie dien dag feestelijk te vieren. Dat zij de gelegenheid gebruikt, om de arbeiders met een nationaal feest over den toestand hunner klasse te misleiden — geef haar daar eens ongelijk in. Maar een schandelijke brutaliteit is het, dat zij de arbeiders tegelijk hoont, door de fabrieken dien dag te sluiten en geen loon uit te betalen.

Toch is er een grooter schandaal: dat de arbeiders zich zoo laten hoonen. Dat zij zich niet zoo vast aaneensluiten, dat ze den patroon kunnen dwingen; als hij in zijn belang vacantie geeft, het loon tot den laatsten cent uit te betalen!

v. S.

Een antwoord aan Van der Goes.

II.

Wij zouden mogen eindigen, doch waar tegenover de vraag door Van der Goes opgeworpen door ons een tweede is gesteld, zou men redelijkerwijze van ons mogen verlangen deze vraag te beantwoorden en de bewijzen te leveren, dat uittreding uit de S. D. A. P. gerechtvaardigd, ja plicht was, op grond, dat de vrijheid voor Marxistische propaganda een illusie is in de hoofden van al te lichtgeloovige vrienden. Laat ons bij deze bewijsvoering edelmoedig zijn en niet de wagenvrachten materiaal, die Van der Goes, Holst en zoovele andere onzer vroegere partijgenooten ons hebben verschaft, over hunne hoofden uitstorten. Zij het ons slechts vergund vast te stellen, dat er volle eenstemmigheid heerschte bij de Marxisten in den lande over de vraag, hoe het met de propaganda-vrijheid voor het Marxisme was gesteld in de oude partij. Eenstemmig was het oordeel en het veroordeel. Eenstemmig bleef dit, toen het *Tribune*-verbod werd in uitzicht gesteld, eensluidend was de mening: dit is de druppel, die den emmer doet overloopen. De tweedracht der Marxisten dateert van het oogenblik, toen het verbod der *Tribune*, hoewel door de voorstellers gehandhaafd, verzacht werd door het in uitzicht stellen van *het Week-*

blad. Ziedaar, zeiden sommigen, de vrijheid van Marxistische propaganda in de partij; ziedaar, zeiden anderen, een val, waarin het Marxisme moet worden gevangen, een manoeuvre, een diplomatieke zet, die bij aanvaarding ons tot onderwerping brengt, bij weigering tot verdeeldheid. Wij zullen hierover thans niet napleiten. Het pleit is gewonnen zoodra wordt toegegeven, dat beide inzichten gerechtvaardigd zijn, dat verschillend over de vraag kan worden gedacht en elk van zijn standpunt met evenveel recht. Gerechtvaardigd, vooral na hetgeen reeds thans met *Het Weekblad* geschiedt, gerechtvaardigd, nu van meerdere invloedrijke kanten in de partij erop wordt aangedrongen U het blaadje, zooals gij dat aanvaardt, wederom te ontrooven. Intusschen — gij kunt wat dat betreft vooralsnog gerust zijn — zoolang de S. D. P. bestaat ontrooft men U *Het Weekblad* niet. Wij plaatsen deze opmerking slechts terzijde — ze is door Saks uitvoerig en afdoende bewezen — doch wij plaatsen ze, opdat gij niet uit het oog verliest, dat de S. D. P. naast de roeping, die gij haar toedicht: al de ellende van een nieuwe verdeeldheid over onze beweging te brengen, voor U althans nog eene andere beteekenis heeft: die van een bulldog, geplaatst voor en ter verdediging van *Uw Weekblad*.

Deze korte bemerking ter zijde gesteld: zoolang gestreden kan worden over de vraag, hoe het met genoemde vrijheid staat, mist gij alle recht onze partij bestaansgrond te ontzeggen en jegens haar op te treden op de wijze, waarop gij U dat veroorlooft. Gij mist dat recht en alle Uwe geestverwanten. Gij mist het recht ons den strijdbijl toe te werpen, ons te nooden tot een worsteling, ons, Uwe engere geestverwanten. Gij mist het recht op ons, wij missen het recht op U te hakken, als waren wij niet, verdeeld in twee partijen, één van geest, één van zin, één van liefde voor het Marxisme, één ook van gedragen leed, toen wij nog waren één van partij.

Onder de toeschouwers dezer worsteling zit glimlachend de man, die de tweedracht wist te zaaien tusschen de Marxisten, die op het Deventer-congres verklaarde de oorspronkelijke voorsteller te zijn van *Het Weekblad* en na dit congres zich niet ontzag U toe te voegen, dat de aanname ervan door U het middel is geweest de scherpe besluiten van *Tribune*-verbod en roeyement door te drijven, glimlachend aanschouwt deze man den broederstrijd, dien hij wist te ontketenen: Mr. P. J. Troelstra.

Is in het voorgaande vastgesteld, dat de S. D. P. tot een zelfstandig optreden na het Deventer-congres gerechtigd was, mogelijkerwijze wacht ons nu de tegenwerping: na verwerping der hereenigingsvoorstellen is deze toestand veranderd. Edoch — dezelfde argumentatie geldt ook hier. Zeker, het is mogelijk, dat gij het aan 't juiste eind hebt en de fusie geslikt had moeten zijn met huid en haar, maar even gerechtvaardigd is de opvatting, dat de aanvaarding der voorstellen zelfmoord ware geweest voor het Marxisme. Wij, die in onze afdeeling met alle macht voor de fusie hebben gekampt, zijn aan het twijfelen geraakt omtrent de bedoelingen, waarmee Uwe partij ze aanvaardde en zullen het zeker niet wagen de arrogantie zoover te drijven, dat wij ons standpunt voor het eenig mogelijke verklaren; ja, we hellen sterk over naar de meening van hen, die in de aanvaarding van de fusievoorstellen door de S. D. A. P. niet anders zien, dan een daad van vertwijfeling: de doodsangst, dat bij verwerping de trouwgebleven Marxisten Van der Goes en Holst tot Wibaut en Polak toe, als één man de partij zouden verlaten, ja misschien de S. D. P. zouden komen versterken.

Waarom, zoo vragen wij, hebt gij de onderdrukking der Marxistische propaganda vóór Deventer gezien? Zeker niet in het feit, dat U in *Het Volk* geen ruimte werd gegund om deze propaganda te voeren. Vliegen heeft zich steeds er op beroemd, dat nooit of te nimmer een Marxistische medewerking is geweigerd, eene bewering, welke door U nooit of te nimmer is weersproken. De ruimte welke gij thans in *Het Weekblad* krijgt, hadt gij in *Het Volk* ook nog wel kunnen krijgen. Neen, uwe bezwaren richtten zich tegen de wijze, waarop uwe Marxistische propaganda en kritiek aan den partijgenooten werd voorgesteld als dwarsdrijverij, als zoeken naar steile standpunten, als kritiek om de kritiek. Laat mij U dit alles niet moeten vertellen; gij weet het zoo goed als ik, gij weet het beter als ik. En zoo gij den ernst, waarmee U *Het Weekblad* geboden werd, den ernst, waarmee de fusievoorstellen werden aanvaard wilt onderzoeken, onderzoek dan vóór alles de vraag: of er verandering kwam in de wijze, die gij als onderdrukking van het Marxisme hebt gebrandmerkt. En dan zouden wij U toch in gemoede willen vragen, of niet hetgeen er reeds thans geschiedde, mag nopen tot eenige bescheidenheid? Moeten wij U dan aantoonen en met de aanhalingen, die voor ons liggen, bewijzen, dat ook na Deventer tegen het Marxisme wordt van leer getrokken op precies dezelfde wijze en met precies dezelfde argumenten als welke gij noemt in uwe „Partijleiding“ de onderdrukking der Marxistische gedachte? Hebt gij niet gelezen het artikel van Troelstra, gericht tegen *Het Weekblad*, gericht tegen het Marxisme, waarin heel de oude verdoemingsaktiek, de oude, beproefde taktiek, wordt uitgespeeld op dezelfde wijze, ja bijna met dezelfde bewoordingen? Zijt gij vergeten, hoe nog kortelings een artikel van den heer R. Kuyper onbeantwoord werd gelaten in uw blad, naar het heette, omdat de partijverhoudingen geen antwoord dulden, onbeantwoord, terwijl uwe Marxistische inzichten waren bestreden en verdoemd op de wijze, die gebruikelijk is in uwe partij? Komt, vrienden, gij die meent ons het

hart te moeten uitrusten, steekt liever eens de hand in den boezem uwer eigen partij, in welke niets, neen niets is veranderd, sedert gij U hebt laten wijsmaken, dat de oude vos met zijne haren ook zijne streken had verloren.')

Ons betoog moge onaantastbaar zijn, wij zouden het niettemin kunnen missen. Wij zouden kunnen volstaan met ons te beroepen op een der propagandisten der S. D. A. P., wiens autoriteit door Van der Goes niet zal worden ontkend. Mogen wij dan dit gedeelte besluiten met de aanhaling, welke wij op het oog hebben, eene aanhaling van den schrijver der artikelen, tegen welke wij polemiseren. Woorden, gesproken, nadat de fusie door de S. D. P. was verworpen. Woorden gesproken op het Rotterdamsch congres door Van der Goes:

„Huysmans noemde het een zedelijke lafheid, indien het Intern. Bureau hier niet verklaarde, de S. D. A. P. te beschouwen als de eenige vertegenwoordigster van het Nederlandsche proletariaat. *Mijnzijds zou het een zedelijke lafheid zijn, indien ik naliet het tegendeel te zeggen.* De in de S. D. P. georganiseerden beschouwen wij, ook na het te Deventer gebeurde, als goede sociaaldemocraten en goede bestrijders der bourgeoisie. Wij zijn van die meening niet teruggekomen, ook na de nauwlijks te verklaren dingen, die wij van de nieuwe partij na Deventer gezien hebben.”

(Wordt vervolgd.)

H. W. J. S.

1) Wij voorkomen gaarne misverstand: schrijver dezer artikelen is van zijne meening, dat de fusie aanvaard had moeten zijn, niet teruggekomen. Het ware alsdan voor het revisionisme wellicht onmogelijk geweest de oude taktiek voort te zetten, gelijk thans geschiedt. Gezien echter de feiten, welke wij hierboven bespraken, eerbiedigen wij zeker de meening, al deelen wij ze niet, dat de vereeniging op den geboden grondslag het Marxisme tot betrekkelijke machteloosheid had gedomd.

Economische Kroniek.

De beurs voorheen en thans.

Vroeger was de »effectenbeurs« de vrije markt, waar met crediet en waardepapieren gehandeld werd. Handelaars waren aan den eenen kant de eigenaars van het geldkapitaal, aan den anderen kant de credietnemers d. w. z. industriëlen, kooplieden en de staten, die leeningen sloten; beoefend werd het vak door talrijke bankiers en beurspeculanten van beroep. Deze tusschenpersonen speelden ook steeds een belangrijke rol, want ze waren deskundigen, die de techniek van den beurshandel beheerschten. Maar ze waren velen in aantal en de concurrentie onder hen was scherp. Vraag en aanbod van kapitaal moesten met elkaar overeenstemmen, de koerslijst der beursnoteringen was werkelijk het getrouwe spiegelbeeld der gebeurtenissen op de warenmarkt.

Van tijd tot tijd gelukte het wel is waar een der weinige kapitaalpotentaten, een Rothschild b.v., door handige manoeuvres de beurs dienstbaar te maken aan zijn speciale belangen, een hausse (koersstijging) of een baisse (koersdaling) kunstmatig tot stand te brengen. Maar dat was slechts een heerschappij van korten duur, want hoe rijk ook de Baron von Rothschild was, tegen den drang der vele kleine kapitalisten hield hij niet lang stand, de markt herstelde zich weer d. w. z. de koers der waardepapieren en de rentestandaard moesten zich spoedig weer aan de werkelijke verhoudingen op de warenmarkt aanpassen. Zoo kwamen ook de schommelingen in de conjunctuur in de beurskoersen duidelijk voor den dag. Bij economische opbloei ontstond meerdere navraag naar geldkapitaal en de koers der dividendpapieren steeg, omdat men meer winst verwachtte; bij economische achteruitgang daalde de koers der dividendpapieren snel, omdat de kleine kapitalisten niet wagen wilden, dat ze van hun kapitaal een dividend kregen, dat beneden den gewonen rentevoet bleef. Dikwijls deed zich toen ook het geval voor, dat het geldkapitaal van de markt verdween, omdat de angstige kleine kapitalist liever zijn goud in de kast liet liggen, en algeheel van de rente afzag, dan zijn kapitaal te wagen. Dit alles weerspiegelde de koerslijst heel nauwkeurig.

In de laatste 20 jaar is dat zeer veranderd. De beurs is zoo als vroeger de markt, waar met waardepapieren en crediet gehandeld wordt, maar de rol van den bankier is sterk gewijzigd. Van eenvoudig tusschenpersoon, die tusschen de eigenaars van het geldkapitaal en de credietnemers, tusschen koopers en verkoopters van waardepapieren bemiddelend optrad, zijn zij tot beheerschers van het geldkapitaal geworden; omdat ze over reusachtige sommen eigen kapitaal en bij hen gedeponerd kapitaal beschikken. Want de tijden van het vreesachtig wegstoppen van baar geld zijn voorbij en in tijden van crisis stroomden de gelden der kleine kapitalisten naar de banken, worden daar gedeponerd.

Ook in ander opzicht is de rol van den bankier sterk veranderd. De bankier van vroeger bemiddelde eenvoudig tusschen kredietgever en kredietnemer of leende wel ook eigen geldkapitaal, maar hij vermeed het in 't algemeen, zijn kapitaal in industriele of handelsondernemingen te steken. Hij gebruikte liever zijn kapitaal als leenkapitaal, en liet het risico van het winstmaken aan de andere kapitalisten over.

De moderne bank daarentegen is in de meeste gevallen direct betrokken bij industriele bedrijven, scheepvaartmaatschappijen en andere ondernemingen, ze heeft aandelen van zulke ondernemingen in eigen bezit en trekt alzoo niet slechts rente, doch ook ondernemerswinst. Daardoor wijzigt zich de verhouding op de beurs. Want terwijl den ouden bankier de koers der aandelen in vele gevallen geheel onverschillig was, als hij slechts als bemiddelaar bij koop en verkoop zijn provisie ver-

diende, zijn thans de banken dikwijls direct betrokken bij de koers der zich in haar bezit bevindende waardepapieren. Het kan voor haar van voordeel zijn, de koers van zulke effecten kunstmatig te doen stijgen, wanneer zij ze wil verkoopen.

Om zulke operaties te kunnen volvoeren, moet men de beurs langen tijd beheerschen, haar zijn wil opdwingen. Daartoe was, zooals we zeiden, een potentat van het kapitaal, een Rothschild o.a., niet in staat; hij kon op den duur den aandrang der kleine kapitalisten niet weerstaan. Want hoe groot zijn kapitaal ook was, de concentratie was nog niet zoo ver gevorderd, dat een combinatie van verbonden Duitsche groote banken of een groep Amerikaanse milliardairs, Rockefeller, Morgan, Hill enz. den drang van een gansche phalanx kleine tegenstanders langen tijd kunnen weerstaan.

Heeft zulk een groep kapitalistische haaien er belang bij de koers van een bepaald soort waardepapier in de hoogte te drijven, dan zet ze haar wil door, want ze heeft miljoenen en miljoenen kapitaal ter beschikking, terwijl de kleine kapitalist en speculant, wien 't zou invallen, tegen deze belangen in te gaan, spoedig stikt: zijn baar geld en zijn crediet zijn uitgeput. Slechts dan, wanneer groepen van groot-kapitalisten tegenover elkaar staan, om de heerschappij van de beurs te voeren, wordt nog een ernstige strijd op de beurs uitgevochten.

Zoo wordt de beurs een caricatuur. Niet de vrije vraag en aanbod beslist, maar het oogenblikkelijke belang van overmachtige klieken van kapitaalbeheerschers.

Het is als op de warenmarkt. Sinds de trusts en syndicaten de productie beheerschen, kunnen ze dikwijls de prijzen van bepaald waren nog langen tijd ophouden, terwijl toch reeds lang de economische daling er is en de prijzen eigenlijk moeten dalen. De wet van vraag en aanbod wordt verbroken. Echter — niet op den duur. De trusts en syndicaten beheerschen nog niet de geheele productie.

Eenzoo de banken. Het geheele geld en credietverkeer beheerschen ze niet, geheel naar vrijen wil kunnen ze niet handelen, doch weken, zelfs maandenlang kunnen ze haar wil doordrijven.

Zoo concentreert zich alles in afwachting van de nieuwe maatschappijvorm.

I. K.

Dit is de rol van de theorie in de arbeidersbeweging, dat zij den wil losmaakt van de macht van de onmiddellijke instinctieve aandrift en hem onder de heerschappij van de bewuste, verstandelijke inzichten brengt. Het theoretische inzicht verheft de arbeiders boven den invloed van het directe beperkte belang en maakt het hen mogelijk, zich in hun handelen te laten bepalen door het algemeene klassebelang van het proletariaat, door het duurzame belang van het socialisme. Alle tendenzen, die het proletariaat van den juisten weg naar het doel afwenden, die het gedeeltelijk in burgerlijke opvattingen en op reactionaire banen zonder uitkomst terugvoeren, die zijn strijd moeilijker en langduriger maken, — deze tendenzen zijn des te machtelozer en van des te minder invloed, naarmate de arbeiders de socialistische theorie, het Marxisme beter begrijpen.

ANT. PANNEKOK.

Uit: *De taktische verschillen in de Arbeidersbeweging.*
Hamburg 1909.

Vrouwenrubriek.

Wat wij te doen hebben.

(Vervolg.)

Het proletariaat heeft dus in de eerste plaats zich het algemeen kiesrecht te veroveren. Niet om het kiesrecht, maar om de macht die er verborgen in ligt opgesloten. De macht n.l. van beschikking te krijgen over het maatschappelijk arbeids-product. Dat toch is de eigenlijke betekenis van de politieke macht: de zeggingschap te hebben over de voortbrengselen der techniek. Die zeggingschap is nu in handen van de bourgeoisie en die moet komen in handen van het proletariaat om door het proletariaat te worden gelegd in handen van de gansche gemeenschap. Dat is de eigenlijke betekenis van het algemeen kiesrecht, zooals wij, marxisten, die verstaan.

Wat te zeggen te krijgen in de kapitalistische huishouding, dat is niet het eigenlijke doel; dat is slechts middel. Maar voor de kapitalistische de socialistische huishouding in de plaats te stellen, daar is het ons om te doen.

En de weg om tot het algemeen kiesrecht te komen? Wij weten het, ook dat is een machtskwestie. Zoodra het proletariaat, d. w. z. een aantal mannen en vrouwen uit het proletariaat, groot genoeg om in beslissende oogenblikken het gansche proletariaat in de technisch-verstgevoerde landen mee te slepen, zich bewust is van zijn kracht, moet de bourgeoisie voor die kracht zwichten.

Om voor het oogenblik erger te voorkomen, omdat er geen andere uitweg is dan voorloopig het opdringend proletariaat maar mee te laten doen, wordt dan het proletariaat toegelaten tot de openbare besturende en uitvoerende lichamen en daarmee is de weg tot de omzetting van de kapitalistische tot de socialistische huishouding gebaad.

Maar niet waar, nu behoort het geen betoog, dat de kracht van het proletariaat niet anders is dan de

kracht van den productie-arbeid van het proletariaat, niet anders m. a. w. dan de kracht van de techniek, de kracht van de productie-mogelijkheid voor zoover die belichaamd is in het proletariaat.

De wil van het proletariaat om deel te krijgen aan de vruchten van de veroveringen door de menschen op de natuur gemaakt, is op zichzelf niet voldoende; die wil, moet steunen op het vermogen van het proletariaat om die veroveringen aan te wenden, vanaf het oogenblik dat het de leiding van den productie-arbeid op zich neemt. M. a. w. het proletariaat moet al de bezwaren van op kinderleefstijd afgebroken leertijd, van afmattenden loonarbeid, onvoldoende voeding en onvoldoende verdere lichamelijke verzorging ten spijt, zich opwerken tot een begrijpen, een doorvoelen van de techniek van dit oogenblik die reeds het socialisme, n.l. de ruime voorziening in *aller* levensbehoefte mogelijk maakt, maar bovendien — zooals wij in het eerste gedeelte van dit artikel bespraken — het moet tot meer dan dat, n.l. tot helpen vormen van een overschot aan techniek en tot steeds verdere vervolmaking der techniek in staat zijn.

Wat nu echter is het, dat 't ons ondanks het reusachtige van de taak aan het proletariaat op de schouders gelegd, als een volkomen zekerheid doet zien, dat het proletariaat die taak volvoeren zal? Dat is het feit, dat de voorbereiding voor die taak noodwendigerwijze uit den maatschappelijken ontwikkelingsgang voortvloeit. Die ontwikkelingsgang heeft tot drijfkracht in de eerste plaats de instandhouding van het leven, het eigen leven en dat van het kroost. Voor die instandhouding waren en zijn bepaalde opzettelijke verrichtingen noodig, die we samenvatten onder den naam: arbeid, maatschappelijken arbeid. Echter werkt bij den mensch, die daarin onderscheiden is van de overige dieren, onmiddellijk naast die eerste drijfkracht, een tweede en wel met wat we zouden kunnen noemen: versnelling, d.w.z. met steeds toenemende kracht, zich openbarend als, wat ik noemen wil: technisch vermogen. In vermogen n.l. van, met behulp van steeds vernuftiger werktuigen, dus met steeds doelmatiger aanwending van steeds meer natuurkrachten dien arbeid, dien maatschappelijken arbeid, te verrichten. Door dat technisch vermogen van den mensch is de arbeid de, zijn leven en zijn levensverhoudingen beheerschende factor geworden, wat niet het geval is bij de dieren, die dat technisch vermogen missende, blijvend onderworpen zijn aan de overige natuur. In verband met dit technisch vermogen is de arbeid de schepper geworden van rijkdommen en door middel der rijkdommen de oorzaak van overheersching van de eene menschengroep over de andere. Maar tevens over de tijdperken van overheersching heen is de arbeid gaan worden de macht tot opheffing van alle overheersching van menschengroepen onderling en daar door mede de macht tot opstuwung van den mensch tot een wezen van hooger orde.

Nemen wij nu in aanmerking, dat het proletariaat door zijn belang er toe gedreven wordt het bovengeschetste innerlijk karakter van den arbeid in het oog te vatten, dan spreekt het van zelf, dat de bevrijdende macht die het proletariaat aan den arbeid toekent, aan dat proletariaat de kracht verleent, die oppervlakkig een ondenkbare reuzenkracht is maar die in werkelijkheid een langs natuurlijke weg naar gelang der bewustwording van zelf-aangroeiende kracht is.

Nu is onder de overheerschte groepen, de vrouw omdat zij meer dan de man gebonden was door de zorg voor het kroost, de dubbel-overheerschte geweest. Maar omdat de arbeid haar van die dubbele overheersching gaat bevrijden en de vrouw om haar te bevorderen die bevrijding als een noodzakelijkheid van den maatschappelijken ontwikkelingsgang moet leeren zien en zij dit pas doen kan, wanneer zij zich leert beschouwen in de eerste plaats als *mensch* — zooals ook inderdaad juist is en doelmatig, want technisch vermogen, evengoed bij de vrouw aanwezig als bij den man, technisch vermogen, het groote onderscheidingskenmerk tusschen het mensch-dier en de overige dieren gaat uit boven de bij de diersoorten, de mensch mee inbegrepen voorkomende verdeling in mannetjes en wijfjes — daarom behoort een uiteenzetting van den arbeid, die bedoelt de ontzaglijke betekenis van den maatschappelijken arbeid te doen doorvoelen, thuis in de vrouwenrubriek.

Dat de vrouwen zich leeren beschouwen als *mensch* en pas in de tweede plaats als *vrouw* — aan te toonen dat dit een der factoren is, die het socialisme nader moeten brengen; aan te toonen tevens, dat daardoor de *mceder* in de vrouw slechts kan winnen, stel ik mij voor, een volgend maal te doen.

M. M.

Uit de Vakbeweging.

De verscherping der Klasses tegenstellingen en de Vakverenigingen.

Voor eenigen tijd bevatte de «Neue Zeit» een artikel over dit vraagstuk. Kautsky behandelde daarin naar aanleiding van een Amerikaansche statistiek de toekomst der Duitsche vakbeweging. Hij toonde aan, dat de oorzaken, die in de laatste 20 jaren de Duitsche vakbeweging met haar tegenwoordige wijze van werken zulke schitterende gevolgen hadden gebracht, langzamerhand ophielden te werken. Verdere groote verbeteringen met de tegenwoordige methode zijn niet meer te verwachten. Er moet naar andere worden omgezien, tot welke in de eerste plaats een nauw verband met de sociaal-democratie noodzakelijk is.

Tot staving dezer opvattingen wees K. op Amerika en Engeland, waar de factoren, die het succes van den vakstrijd in den tegenwoordigen vorm verminderen, sterker ontwikkeld zijn en daardoor de arbeidersklasse sinds een tiental jaren in verhouding tot de koopkracht van hun loon niet vooruit — doch achteruit waren gegaan. Wel was het weekloon gestegen — 1897 tot 1907 met 23% — doch de prijzen der levensmiddelen stegen eveneens — van 1897 tot 1907 met 24%.

Deze Amerikaansche statistiek lag de revisionistische vakbewegingsleiders erg zwaar op hun maag. Ze toonde aan, dat in het laatste tiental jaren de Amerikaansche arbeiders in verhouding tot de koopkracht van hun loon niet vooruit — doch achteruit waren gegaan. Wel was het weekloon gestegen — 1897 tot 1907 met 23% — doch de prijzen der levensmiddelen stegen eveneens — van 1897 tot 1907 met 24%.

Deze cijfers — de feiten — bleken onaantastbaar, wat de revisionisten er ook tegen aanvoerden. Men moest dus trachten 't op een anderen boeg te wenden. Wat men dan ook niet naliet.

Het «Correspondenzblatt», 't orgaan der Duitsche vakcentrale, beweerde eenvoudig, dat dit niets bewees. Het was zelfs mogelijk, dat woning, kleding enz. gelijktijdig in prijs gedaald waren, in sterkere mate dan de levensmiddelen stegen. Dan was de toestand der arbeiders toch verbeterd. Quessel beweerde zelfs in de «Soz. Monatshefte» met de gewone brutaliteit medewerkers aan dit tijdschrift eigen, dat het zo was. Hij schold deswege Kautsky uit voor een misleider, en wel een bewuste, schaamteloze misleider der arbeidersklasse.

Als de heeren 't wetenschappelijk socialisme met groote woorden hadden kunnen doodslaan, het zou reeds lang zijn geschied. 't Waren echter natuurlijkerwijs slechts brutale leugens van Quessel en zijn vrienden.

Ze schenen er zelfs nimmer dus van te hebben gehoord, dat de Amerikaansche trusts in de laatste jaren de prijzen van alle producten in de hoogte gedreven hadden en niet alleen slechts die der voedingsmiddelen.

Welke bewijzen bracht de Amerikaansche statistiek dadelijk?

Dat in de tijdruimte van 1897 tot 1907 de prijzen stegen voor

Kleding	met 39 %
Verwarming en verlichting	„ 40 „
Meubelen en huish. artikelen	„ 32 „
Bouwmaterialen	„ 62 „

Daar zeker ook de grondrente steeg, zijn de huishouren niet minder dan de bouwmaterialen in de hoogte gegaan en alles in sterkere zelfs in zeer veel sterkere mate, dan de loonen stegen.

De revisionisten verweten Kautsky dat 't er hem om te doen was, de beteekenis der vakbeweging te verkleinen, dat hij de vakverenigingen in een afhankelijke verhouding wilde brengen tot de partij en allerlei moois meer.

Als het loon niet in evenredigheid is toegenomen met de duurdere levensomstandigheden, dan bewijst dat geenszins iets tegen de vakbeweging, als zou ze zonder beteekenis zijn. Integendeel, ze is onontbeerlijk, om te verhinderen, dat 't proletariaat tot algeheele ellende komt, om zijn strijdvaardigheid wakker te houden en te doen stijgen.

Niet tegen de vakbeweging richten zich de genoemde feiten en conclusies, doch tegen de kapitalistische productiewijze.

Niet tegen de vakbeweging richten ze zich, doch tegen 't revisionisme, dat er op uit is, de vakbeweging niet slechts als een middel te beschouwen, doch als een soort plaatsvervanger voor de sociale revolutie.

Reeds Marx schreef in zijn: Loon, prijs en winst in 1865: *In plaats van het conservatieve motto: Een behoorlijk loon voor een behoorlijken arbeidsdag — moeten ze het revolutionaire woord in hun vaandel schrijven: Afschaffing van 't loonstelsel.*

Niets nieuws alzoo, doch de oude taktiek.

Noch Kautsky, noch eenig Marxist is 't ooit in gevallen, een soort organisatorische afhankelijkheid te scheppen van de vakbeweging aan de partij. Wat noodzakelijk is, dat is de verbreiding der socialistische gedachte in de vakbeweging. Daarvoor te zorgen behoeft niet de taak van de vakbonden zelf te zijn, doch des te meer is ze de taak van den sociaal-democraat in de vakbeweging.

Wanneer deze taak met toewijding wordt vervuld, zoo zegt Kautsky in zijn antwoord aan Quessel, moeten beide organisaties daardoor winnen. Partij en vakbeweging moeten geweldig in slagvaardigheid winnen, als alle onverschillige en onklare elementen in de laatste tot doelbewuste klassenstrijders worden gemaakt. Maar — 't revisionisme kan daarbij slechts verliezen. Wie zal het de recruten leveren, als de vakbeweging door den geest der sociaal-democratie wordt beheerscht, die de doodsvijand van de burgerlijke maatschappij is? Daarom lijkt den revisionist de socialistische propaganda in de vakbonden als een onverdraaglijke onderwerping aan de partij.

Helderder, dan ooit, is weer in deze discussie 't verschil tusschen revisionisme en marxisme naar voren gekomen. 't Zakelijk verschil loopt over de vraag, of de ontwikkeling van het kapitalisme de klasses tegenstellingen verscherpt of niet. Elke poging deze verscherping te bestrijden, heeft tot nog toe nog slechts ten gevolge gehad, dat nieuwe bewijzen voor die stelling werden geleverd en deze grondslag van onze taktiek vaster staat dan ooit.

C.

Nog eens „Jeugdorganisatie”.

In *Het Volk* van Woensdag 15 Sept. j. l. geeft Ph. Mechanicus een antwoord op mijn artikel in *De Tribune* van Zaterdag 4 September j. l.

Alhoewel de plaatsruimte van *De Tribune* beter gebruikt kan worden, voor het doel dat zij beoogt, dan om steeds antwoord te geven op stukken als dat van M., meen ik toch nog een klein antwoord te moeten geven.

Immers, wij kunnen constateeren dat Mechanicus totaal onmachtig is geweest, te bewijzen wat hij zeide, en niet in staat was, antwoorden te geven op de vragen die ik hem heb gesteld.

Zoo is hij het antwoord schuldig gebleven, op mijn vraag waarom hij niet nog verder is gegaan dan een jaar geleden, om voorbeelden aan te halen, voor zijn gezegden Wanneer hij dat zou hebben gedaan, zou zijn onwaarheid te veel aan het licht zijn gekomen.

M. is niet in staat geweest, te antwoorden op mijn vraag, waar en wanneer in De Zaaier onderwerpen zijn behandeld, die buiten het terrein van De Zaaier — en op het gebied der S. D. A. P. behooren. — Op een h. h. verg. van De Zaaier moest M. zelfs toegeven, dat zoo iets niet waar is, nu komt hij er weer mee aandrigen. *Krasser kan het toch zeker niet.*

Om zich eruit te willen praten, haalt M. een zin aan die op het congres van De Zaaier zou zijn uitgesproken. Daargelaten of dit waarheid bevat of niet, *geconstateerd kan worden, dat M. niet bewijzen kon, dat er in De Zaaier vraagstukken van taktiek zijn behandeld, wat hij wel eerst beweerde.*

De zin die M. aanhaalt luidt als volgt: „Een Haagsch afgevaardigde meent dat nu de S. D. A. P. ingrijpt, om de minderheid die zich in De Zaaier bevindt, aan haar kant te houden. De S. D. A. P. en *Het Volk*, voeren struisvogel politiek”.

Welnu, ik beweer, dat deze zin op zijn plaats is. Ik wil dit bewijzen.

v. Kuykhof, de partijsecretaris der S. D. A. P., heeft aan De Jong (lid van De Zaaier in Enschede) een brief geschreven, waarin hij hem aanraadt, de afd. Enschede en andere omliggende afdelingen, van den bond af te scheiden, zonder het H. B. hierin te kennen. *Is dit geen bewijs dat de S. D. A. P. De Zaaier uit elkaar wil scheuren?*

Ik wil nu nog niet eens noemen, welke brief Pieters, de secretaris der federatie Amsterdam heeft geschreven, want dan zou nog meer blijken. Ook wil ik niet ingaan op de houding van *Het Volk*, die weigerde een antwoord op te nemen op de stukken van M. Alleen wensch ik dit maar aan te halen, om te laten zien, dat de zin door Mechanicus aangehaald, juist zijn stuk afbreekt, en bewijzen levert voor hetgeen ik zeg.

M. weet voorts niet te antwoorden op mijn vraag, wat de S. D. A. P. ooit voor De Zaaier heeft gedaan, en hij is tevens niet in staat geweest, het tegendeel te bewijzen, van hetgeen ik hierover heb beweerd.

M. noemt de 2 voorstellen die De Zaaier aanvaardde, minder belangrijk. Belachelijker dan dit is niet denkbaar. De Zaaier aanvaardde namelijk, dat in het H. B. van den bond, en in de afdelingsbesturen, gedelegeerden, van het P. B. en afdelingsbesturen der S. D. A. P. plaats zouden nemen, dat beteekent dus, dat deze medezeggenschap in de leiding van De Zaaier zouden krijgen. Dat noemt M. onbelangrijk. Dat is dus een min aangenaam complimentje voor het P. B. der S. D. A. P. die deze voorstellen deed.

M. beweert verder dat De Zaaier niet nuttig was. Waarom is M. er dan tot heden toe ingebleven? *En bovendien, waarom vroeg Mechanicus altijd in het bestuur 2de Secretaris te mogen zijn, en de verslagen van de congressen te mogen bijhouden?* Dat vroeg hij om te leeren verslagen maken, omdat dit betrekking had tot zijn vak. Voor Mechanicus was dus De Zaaier zeker een goede leerschool.

Veel zaken heeft M. dus niet kunnen geven. Hij schreef niets anders dan verdraaiingen; bewijs genoeg, dat M. wezenlijk op niets kan antwoorden.

M. zegt ten slotte: „Overigens kennen wij Polak maar al te wel, dan dat wij hem te dien opzichte ernstig zouden opnemen.”

Vriend Mechanicus, dat is uw giftigheid, want dat hebt gij niet altijd gezegd. Op de h. h. verg. van De Zaaier, waar ik als secretaris mijn jaarverslag uit bracht, was het juist Mechanicus, die mij hulde bracht voor mijn werk. Nu ik niet in zijn schuitje vaar, deug ik in één niet voor hem.

Waarlijk ik gun hem die pret. Als M. mij dan zoo goed kent, dan weet hij wel, dat ik M. dat niet zoo kwalijk neem, en dat ik mij, van helgeen hij zegt, niet veel behoef aan te trekken. Ik zal M. niet kwalificeeren, maar ik meen altijd de zaken eerlijk en rondweg te moeten behandelen; als hij daar niet tegen kan, moet hij zijn mond houden.

Ik meen nu M. voldoende te hebben beantwoord; mogt M. nog lust hebben de polemiek voort te zetten, dan ben ik daar toe bereid, maar . . . in *Het Volk*. *Het Volk* weigert mijn antwoorden op te nemen; wanneer M. nu zijn invloed wil uitoefenen bij de Red. van *Het Volk*, om daarin de polemiek voort te zetten, zal mij dat zeer aangenaam zijn. Wanneer ik die gelegenheid niet krijg, zal ik zoo vrij zijn hem van antwoord te dienen, ter gelegenheid der tijd daar, waar ik dit het beste mogelijk acht.

J. POLAK JR.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Jl. Vrijdagavond hield de afd. haar Kursusverg. met Wijnkoop als inleider over: »De Beteekenis en de Toekomst van de Soc Dem Partij, ook in verband met de Internationale». Er was eenig debat en er werd één lid voor onze partij gewonnen. — De cursus van Van Ravesteijn over Internationale Toestanden wordt gehouden op 29 Okt., 12 Nov. en 26 Nov., alle drie Vrijdagavonden. — De cursus van Wijnkoop over De Fransche Revolutie zal 3 Dec., 17 en 22 Dec., 7 en 21 Jan. plaats vinden. — De cursus van Mevr. Mensing over Vrouwenarbeid (3 avonden) in Februari; die van S. de Wolff waarschijnlijk in Maart en April.

Leiden. Ook onze afd. heeft, later dan de andere, een kleine crisis doorgemaakt, waaruit zij sterker dan tevoren is opgestaan. Het velen onzer drukkende gevoel toch, dat wij steeds blootstonden aan ontmoediging van een deel der onzen, is nu weggenomen. De persoon bij wie de ontmoediging zich openbaarde was onze Voorz. van Eck, die niet, als enkelen voor hem, met stille trom wilde vertrekken, maar den toestand der partij op een vergadering bracht, waartoe ook Ceton was uitgenoodigd. Hier bleek, dat v. Eck's bezwaren nagenoeg niet gedeeld werden en de voorz. is dan ook, behalve door zijn echtgenoot, tot dusver slechts door één lid in zijn uitbreiding gevolgd. Ten duidelijkste blijkt hieruit, dat de arbeiders, die tot onze partij zijn overgegaan, dit geheel zelfstandig, uit overtuiging hebben gedaan. Dat de populariteit van Van Eck daarbij zóó weinig een rol had gespeeld, had zelfs van onze leden niemand gedacht. Er wordt nu door onze leden met groote opgewektheid gewerkt, het wel-slagen onzer cursussen is thans reeds, voor de kaarten gedrukt zijn, verzekerd. De eerste serie wordt door Gorter gegeven op 14, 21 en 28 Oct. Onderwerp: De grondslagen der sociaal-democratie.

Als een bewijs, dat de vakbeweging ons volstrekt niet altijd vijandig is, diene dat de afd. Leiden van den Metaalbew. Bond onzer partijgenoot De Visser heeft uitgenoodigd tot het geven van een tweetal cursussen o.a. over »Oorzaken der werkeloosheid».

REKTIKATIE. F. M. Wibaut deelt in *Het Volk* mede, dat het hem spijt niet op de Kiesrechtvergadering in Den Haag te zijn opgetreden, en dat hij, zoo hij de toedracht der zaak had gekend, niet op het telegram der Haagsche afdeling van de S. D. A. P. ware ingegaan.

Van het Partijbestuur.

Het P.B. vergaderde Zaterdag, 2 October. Besloten werd, zoodra de datum der vergadering officieel bekend zal zijn, toelating te vragen tot de zitting van het Internationaal Socialistisch Bureau in November a.s. te houden.

Verder werd de wintercampagne buiten de Afdelingen vastgesteld. De bijzondereheden dienaangaande zullen naar gelang de voorbereiding vordert, worden bekend gemaakt. M. MENSING.

Advertentiën

Ons werd een ZOON geboren.

D. en TH. VAN DER WAERDEN.

Amsterdam, 1 October 1909.

S. D. P. afd. ROTTERDAM.

CURSUSVERGADERING op Woensdag 13 October te 8.30 n.m. in het lokaal Baan I. Onderwerp: „De Duitsche Partijdag”. Inleider: Dr. W. v. Ravesteijn Jr. Entrée 5 cent. Debat vrij.

DRINGENDE HUISHOUDELIJKE VERGADERING van de afd. AMSTERDAM der S. D. P. Zaterdag 9 Okt. half negen precies, in Café Centraal, Nieuwe Prinsengracht hoek Weesperstraat.

AGENDA: I. Verkiezing Amst. IV. II. Voorstel omtrent vergaderingen. III. Kolportage. IV. Leesavonden. V. Wijkvergaderingen.

HET BESTUUR.

KURSUSVERGADERING van de afd. Amst. der S. D. P., Vrijdag 15 Okt. in D'Geelvinck, om half negen. Onderwerp: De Jeugd-organisatie en de Soc. Dem. Partij. — Inleidster: M. Mensing.